

Pirena 94, ur

Del 12 al 26 de febrer, la Fundació Blanca ha organitzat per quart any consecutiu Pirena 94, una travessia per etapes de Formigal a la Molina, amb trineus tirats per gossos. Els aventurers s'hi apleguen, enduts per tres passions: gossos, neu i muntanya.

Els primers raigs del sol desperten el Korsi i, com ell, tots els gossos que hi ha a l'esplanada s'estiren, fan algun badall i s'espolsen la neu. Molts d'aquests gossos recorden el recorregut d'ahir i potser pensen en el trajecte que els espera avui. El campament comença a notar la fressa de gent que va i ve. Conductors de trineus (*mushers*) i el seus ajudants (*handlers*), s'afanyen a preparar els vehicles, a donar de menjar els gossos i a arreglar les tirandes del trineu. L'escena recorda les grans novel·les clàssiques de Jack London, que descrivia les gestes dels cercadors d'or en terres d'Alaska, sempre amunt i avall, a cavall de trineus tirats per gossos.

Però tot això passa molt més a prop. Als peus de l'estació d'esquí de Super-Espot, a l'entrada del Parc Nacional d'Aigüestortes i Sant Maurici, sota l'alterosa presència dels Encantats. El Korsi és un *husky* de Sibèria, una raça de gos nòrdic molt ràpid, amb aspecte de llop i uns ulls blaus molt penetrants. El Korsi ha de competir amb altres gossos admesos a la Pirena 94, com són els *malamute* d'Alaska—dits “locomotores de la neu”, per la seva força i resistència a l'hora de transportar molt de pes i de fer llargues travessies—. També poden competir-hi els samoiedes, cans originaris de Pèrsia, blancs com la neu i capaços d'aguantar temperatures de cinquanta graus sota zero. Una altra raça de gos nòrdic que arrossega trineus en aquesta Pirena 94 és el grenlandès, semblant al *malamute*, però més ràpid. Tots estan nerviosos, frisen per arrossegar el trineu, que és per a això que han nascut i han estat entrenats.

La rudesia dels Pirineus ha fet que la Pirena sigui considerada una de les proves més dures del 'mushing' europeu. Només una cursa a Europa supera Pirena pel que fa a distància.

Tres hores abans de començar l'etapa, els gossos fan la primera queixalada a fi de tenir l'estómac una mica ple. Avui faran la vuitena de les catorze etapes de la Pirena 94. Darrere queden les estacions de Formigal, Candanchú, Cerler, Baqueira, el bivac de Montgarri i Bonabé. I per a arribar a la Molina encara falten Port-Ainé, Arànsers, Guils de Cerdanya, Planèl de Belha, Capcir Nòrdic i els Angles. Pirena 94 és una semitravessia amb més de 500 quilòmetres, la segona més llarga d'a-

deliri de neu

RICARD CUGAT

quest tipus que es fa a Europa. Alhora, per la rudeses del Pirineu, és una de les proves més dures.

La nit abans, i unes hores abans del començament de l'etapa, l'organització ha assenyalat tot el recorregut i detallat tot allò que és important que els *mushers* sàpiguen per a ben menar la canilla. El desfici es pot palpar, els gossos borden inquiets i frisosos per col·locar-se al lloc de tir: els gossos tronc, a tocar el trineu; els mig-fons, al mig; els *sprinters*, a se-

Pirena ha estat anomenat el "París-Dakar de la neu", però en versió ecològica. La integració en el paisatge és total, la relació amb els gossos mai no és violenta i fins i tot els participants han de recollir els excrements dels animals.

gona línia de davant; els líders, i el guia. *Mushers* i *handlers* reparteixen el pinso i fan els darrers preparatius dels trineus: encerar els esquís, assegurar les tirandes, carregar l'equipatge. Els trineus han de portar un material obligatori, per si algú es perdés: menjar per a persones i gossos, beure, cordes, sac de dormir, una post per a fermar-hi els gossos (*steak out*), una màrrega, un ganivet, un frontal, un encenedor i mosquetons. A més, el trineu porta un fre i una àncora. Hi són absolutament prohi-

bits: fuets, morrals i collars estranguladors, i és rigorosament penalitzat el més mínim maltracte als animals. Just abans de començar, Denis Cheoux, el jutge de cursa, fa el *musher meeting*, una reunió en què explica als *mushers* les circumstàncies de l'etapa: dificultats, perills i indrets de bon passar. Un cop fet això, amb els trineus a punt, s'acosten a la sortida i van arrencant, un cada dos minuts, començant pel darrer de la classificació. Les normes són molt estrictes: els gossos han de tenir més d'un any; cada trineu ha de tenir un mínim de sis gossos, i un màxim de dotze; no hi ha cap possibilitat d'afegir-n'hi de nous ni de substituir-ne cap; quan un trineu és atrapat per un altre, aquest ha d'alentir per deixar-lo avançar.

Els gossos arrosseguen els trineus per la neu a tot drap. Ara és el torn d'en Pep Marín: a punt els deu *husky* siberians, amb el Korsi, el gos guia, al capdavant. "3, 2, 1... 0!" El trineu salla com un esperit. "Aik, aik!", crida en Pep Marín, és el crit dels *mushers* en innuit (llengua dels èsquimos), perquè el gos guia tiri endavant; equival al nostre "arri!".

La compenetració és total. Mentre travessen boscos colgats per la neu, en Pep Marín va segur: "És la confiança que tens dipositada en el gos guia i ell en tu. Si algú dels dos falla, tot se'n va en orris. Jo puc fallar clavant-li una esbroncada fora de lloc, o canviant-lo de posició; això pot fer que se senti decebut i es desanimi. És una cosa que es nota; parlo de sentiments".

A poc a poc, els trineus arriben al final. Es compta el temps i es fan les classificacions. La canilla descansa i els *handlers* cuiten a donar-li aigua. Es respira tranquil·litat; la feina ja és feta. Ara els veterinaris revisen els gossos per si estan en bones condicions. Cada gos porta un xip amb tota la informa-

Els gossos nòrdics han nascut i han estat entrenats per arrossegar trineus. Són capaços d'aquantar temperatures de més de cinquanta graus sota zero i d'estirar càrregues molt pesades.

ció mèdica. També fan controls de dopatge.

Aventurers per necessitat. Una de les característiques més especials de la Pirena és la companyonia que s'hi cova. Al vespre, després d'atendre els gossos, hi ha l'amistat que ja s'arrossega de curses anteriors o que s'ha creat durant la cursa. Pirena 94 atreu *mushers* de tot arreu, personatges d'unes característiques ben sorprenents. La majoria no es dediquen professionalment a aquest esport, el *mushing*. En Pep Marín és ensinistrador de gossos a Cardadeu i sempre que pot s'escapa al Montseny amb els *huskys*. Isa Bertran viu a Beret, on es pot dedicar als gossos, per feina i per esport. Gert Sandweg té més de cinquanta anys; mai no empeny el trineu, però la seva fantàstica compenetració amb els gossos l'ha col·locat al segon lloc de la classificació. Viure en un refugi i només dedicar-se als gossos és la fórmula de l'èxit. També el jove madrileny de disset anys, Goyo del Real, viu sol en una rulot amb els gossos a la Sierra de Madrid. Ha deixat els estudis i els pares només li pugen el menjar i el porten a les curses. I així un seguit d'apassionats: 29 homes i una dona que gaudeixen travessant el paradís nevad a la remor del trineu que llisca i del panteix dels gossos.

Un èsquimo perdut al Pirineu. La majoria el coneix com un actor de sèries infantils i, darrerament, pel Capità Enciam, però en Pep Parés és més que això. D'aspecte senzill i afable, podria ser un personatge de Jack London, però amb la fermesa i dedicació suficient perquè el *mushing* sigui més que una quimera a Catalunya. Cabells llargs i pell colrada pel sol, va de l'un cantó a l'altre, vetllant perquè tot estigui a punt. La Pirena és la seva crida del bosc, la seva aventura particular. De fet, no està sol: un grup d'una vintena de persones d'absoluta confiança formen l'equip que fa possible aquesta cursa, i en Pep Parés els il·lusiona. Aventurer per necessitat, èsquimo per simpatia, porta aquest esport a la sang, com tots els organitzadors i participants.

Al vespre, després d'una àrdua etapa, es reuneixen al voltant del foc del campament. A poc a poc *mushers*, *handlers* i organitzadors es van retirant a la tenda. Els gossos també dormen; potser somien i tot. Somien en la gesta d'uns gossos com ells que, en 1925, aconseguiren de portar un trineu carregat de medicines a la ciutat de Nome assetjada pel temporal i salvar la població de la diftèria. És el somni de la Iditarod d'Alaska, la cursa de les 1.000 milles, en memòria de la gesta i pionera d'aquest esport.

La Pirena no és la Iditarod, però cada any va obrint el Pirineu a més participants, que s'hi senten atrets per la fascinació de la neu.

Oriol Cortacans

